

POIKOSET

Poikosten sukuseuran jäsenjulkaisu nro 24

toukokuu 2024

Lehden sisältö:

Kirsti Leppäaho:

Jarmo Tuimala:

Pertti Neittaanmäki:

Pertti Neittaanmäki:

Taisto Poikonen:

Pekka Rasi:

Taisto Poikonen:

Lauri Koskinen:

Lauri Koskinen:

Pekka Neittaanmäki:

Kirsti Leppäaho:

Kirsti Leppäaho:

Puheenjohtajan tervehdys

Iloa urheilusta

Kaisa Neittaanmäen elämä Neittaanmäellä

Karstulan kauhunvuodet 1791–1793

Sukututkijan mietteitä 2024

Suez - Siinai

Junnolla pojat kylässä Humpilla

Elä hienostelee – Tervehi murteella

Moakunta käy ahtaaks metolle ja minulle – avvoa, kato ja kuuntele kuu-är-läntti

In memoriam – Anni Neittaanmäki

Rantakylä- Hyvän tuulen kylä Karstulan kainalossa

Tiedotusasiat

Martti Poikonen ja Erkki Poikonen Poikosten sukukokouksessa 2023.

Puheenjohtajan tervehdys

teksti *Kirsti Leppäaho*

Ennen kuin jatkat lehden lukemista, maksathan jäsenmaksun! (pankkisiirto lehden takasivulla)

Katson ikkunasta sadetta ja ihmettelen kevään tuloa. Hidasta on. Toisin oli 103 vuotta sitten, vuonna 1921, jolloin herne ja suviruis kylvettiin maahan Karstulassa jo 28.4. Kylmiä keväitäkin oli ollut, kuten vuonna 1941, jolloin jäät lähtivät Pääjärvestä vasta toukokuun 28. päivä. No, jäämme odottamaan kesää.

Vietimme sukuseuran sukkokousta 1.7.2023 Saarijärven upouudessa koulu- ja kulttuurikeskuksessa. Sukuseuramme perustavassa kokouksessa 1.8.1999 paikalla oli noin 150 sukuseuran jäsentä. Viime vuonna ei ihan yhtä paljon, mutta osallistujia oli kuitenkin ympäri Suomen. Poikosen Erkkejäkin oli paikalla peräti kolme. Osa jäsenistämme on jo edesmenneitä, mutta sanotaanhan, että kun suku koontuu, läsnä ei ole ainoastaan elossa olevien joukko, vaan mukana on omalla tavallaan myös mittaamaton määrä elävien joukosta poisnukkuneita suvun jäseniä.

Juhlaväen tervetulleeksi toivotti allekirjoittanut ja virallisen kokouksen lisäksi tilaisuudessamme Erkki U. Poikonen lausui kirjoittamiin runoja, Lauri Koskinen kertoi DNA-tutkimuksesta ja Taisto Poikonen sukutiedostosta. Virallisen kokouksen puheenjohtajana toimi Pertti Neittaanmäki. Hallituksessa jatkavat allekirjoittaneen lisäksi Taisto Poikonen, Lauri Koskinen, Kirsi Poikonen, Jarmo Tuimala, Markku Möttönen, Risto Poikonen ja Erkki O. Poikonen. Varajäseniksi valittiin Jussi Halttunen, Liisa Neittaanmäki, Pekka Rasi ja Ossi Poikonen. Ada Wirberg ja Pentti Rasi vastasivat musiikkiosuudesta jopa niin railakkaasti, että kesken kokouksen puheenjohtajat, Kirsti ja Pertti, uskaltautuivat lattialle pyörähtelemään humpan tahdissa. Tilaa olisi ollut muillekin, joskaan muita ei lattialle uskaltanut. Tanssi on hyvä ja ylistetty liikuntamuoto,

kuten maalaislääkäri Tapani Kiminkinen toi esille puheessaan päivän päätteeksi. Ja tietysti lauloimme myös Keski-Suomen kotiseutulaulun. Osana Poikosten sukkokousta Karstulan kirkossa järjestettiin vielä klo 17.00 alkaen urkukonsertti *Kesäpäivän musiikkia*, uruissa Ada Wirberg. Seuraava sukkokous on vasta vuonna 2027.

Tervehdyssanoissani käsittelin lyhyesti nimen Poikonen alkuperää. Se on muodostunut sanoista Poyko ja Poykko. Varhaisin viittaus tähän nimeen on liitetty Susanna Poykoon, joka on ollut Batts Poykkon ja Gaarin Kulpin tytär, syntynyt 2.4.1766 Rovaniemellä. Siellä ovat asuneet myös Thomas Poykko ja Carin Ruica ja heidän poikansa Claus, joka on kastettu 24.3.1771. Poykkoja siis olemme.

Odotamme kovasti jäsenmaksujanne. Meillä ei oikeastaan muita tulonlähteitä ole, jos ei paljon menojaakaan, mutta kuitenkin sukulehden julkaisu, taitto, painatus ja postitus sekä kirjanpito vaativat oman osuutensa.

Toiminta jatkuu vuosittain julkaistavalla jäsenlehdellä, joka jokaiselle jäsenmaksunsa maksaneelle postitetaan. Myös uudet jäsenet ovat tervetulleita. Poikosten nettisivut ovat käytössä, samoin kuin oma Facebook-sivustomme, Poikosten sukuseura.

Humpalla Kirsti Leppäaho ja Pertti Neittaanmäki kesällä 2023. Pertti harmitteli, että tanssikengät jäivät kotiin.

Iloa urheilusta

teksti *Jarmo Tuimala* (Annin ja Ullan isä)

Vuoden 1990 syyskuussa muutimme Kivijärveltä Äänekoskelle. Uusi kotimme oli urheilukentän vieressä. Rivitalon pihapiirissä asui paljon lapsia. Nopeasti meidänkin lapsemme pääsivät pihaleikkeihin mukaan.

Legendaarinen yleisurheiluvalmentaja, Kannonkoskella syntynyt Ilpo Vesterinen näki parvekkeeltaan pihassa juoksevat lapset. Ilpo houkutteli lapset mukaan Äänekosken Urheilijoiden urheilukouluun. Lasten harjoittelu oli monipuolista vailla erityisiä tavoitteita. Ahkerasti kuitenkin harjoiteltiin talvella maapohjahlissa ja kevään tultua kentällä. Anni ja Ulla kävivät lisäksi hiihtokoulussa. Juoksu, pituus- hyppy, korkeushyppy ja jopa seiväshyppy sopivat hyvin Ullalle ja Annille. Varsinkin juoksu. Keihäs ei lentänyt ja kuulakin putosi varpaille.

Ensimmäisenä Äänekosken kesänä 1991 tytöt kilpailivat T9 vuotiaitten sarjassa piirin mestaruuksista hyvällä menestyksellä.

Kolmoisvoitto

Äänekosken Urheilijat osallistuivat pääkaupunkiseudulla järjestettyyn Finlandia Junior Games tapahtumaan isolla joukkueella. Tapahtuma oli tarkoitettu 9–17-vuotiaille nuorille yleisurheilijoille. Tytöt 9 v. sarjan 60 metrin juoksun alkuerät kilpailtiin Espoossa. Osallistujia ympäri Suomen oli lähes 100.

Yllättäen sarjan loppukilpailu, johon selvisi alkuerien 8 parasta, juostiin Olympiastadionilla Suomi-Ruotsi maaottelun avauslajina. Stadionin katsomo oli täynnä, valotaululla näkyi osallistujien nimet ja seurat.

Tulokset:

1. Heidi Hämäläinen Äänekosken Urheilijat
2. Anni Tuimala ÄU
3. Ulla Tuimala ÄU

Tämä tapahtuma antoi melkoisen alkusysäyksen urheiluharrastukselle.

FJG kisoista tuli vuosien varrella lisää hyviä sijoituksia, jopa voittoja: 800 m, 2000 m ja maastojuoksut olivat lajeina.

Toinen juoksuintoa ylläpitävä kilpailusarja oli Flying Finns tapahtuma. Lippo Juvalan ideomassa kisassa oli vuosittain kolme osakilpailua: Tähtihovi maantiejuoksu Heinolassa, hotelli Aulangon kolmiottelu 60 m pikamatka, juoksu Aulangon näkötorin huipulle ja maastojuoksu. Kuortaneen maastojuoksu finaalin jälkeen laskettiin yhteispisteitä. Ullan ja Annin sarjassa oli kymmenkunta tyttöä, joista kuka tahansa saattoi voittaa sarjan.

Toinen kolmoisvoitto

Ruotsi-Suomi maaottelussa v. 2001 Suomi sai kolmoisvoiton naisten 3000 m esteissä. Ulla voitti, Anni oli toinen ja Johanna Risku kolmas. Ullan voittoaika 10.04,99 oli uusi 19-vuotiaiden maailman ennätys. Seuraavana päivänä 4.9. 2001 Australian Melissa Rollison alitti ennätyksen puolella minuutilla.

Suomen mestaruuskilpailut

Ullalla on yhteensä 21 kultamitalia Suomen mestaruuskilpailuista kaikki ikäluokat huomioiden. Annilla on 4 sm kulta- ja 19 hopeamitalia. Aika usein on SM kisoista tullut kaksosvoitto. Yleisurheilussa 14–22-vuotiaat kilpailevat nuorissa ja sitten ollaan aikuisia.

Kansainvälistä menestystä

Vuosi 2001 oli Ullan ja Annin huippuvuosi. Euroopan mestaruuskilpailuissa Grossetossa Italiassa 3000 m juoksussa Ulla oli kolmas ja Anni viides. Lisäksi uran aikana oli edustuksia Eurooppa Cupissa ja Pohjoismaiden mestaruuksia useita.

Talviaikaan tytöt harjoittelivat usein Espanjassa. Torre viejan suolajärven luonnonpuiston polut ovat loistavia harjoittelumaastoja kestävyysjuoksijalle. Espanjassa katu- ja maastojuoksutapahtumat ovat erittäin suosittuja.

Osanottajia on paljon, ulkomaalaisia myös. Harjoittelun ohella pystyi osallistumaan kova-
tasoisiin kilpailuihin. Crevillenten kaupungin
katujuoksu on karnevaalihenkinen juoksukil-
pailu. Vuonna 2003 uudenvuoden aattona Ulla
voitti naisten sarjan, Anni oli toinen. Kilpai-
lussa oli hyvät palkinnot: rahaa kirjekuoressa,
televisio ja elävä kalkkuna. Kalkkuna piti lah-
joittaa pois, kun ei osattu laittaa siitä paistia.

Ulla ja Anni Euroopan mestaruuskisoissa Grossetossa Italiassa vuonna 2001.

Seuraavana vuonna Torreviejassa asuva van-
hempi herrasmies Ilmo läksi mukaan kalkku-
nan paistajaksi. Romanianlainen kova 1500 m
juoksija voitti v. 2004, Ulla oli toinen ja Anni
kolmas. Kalkkunapaisti jäi taas saamatta.

Sukukokouksessa 2023 Jarmo Tuimala (vasemmalla), Ullan ja Annin isä, Erkki U. Poikonen, Erkki O. Poikonen (Olli) ja takana Pertti Neittaanmäki.

Sukukokous Saarijärven koulu- ja kulttuurikeskuksessa 2023.

Kaisa Poikosen elämä Neittaanmäellä

teksti *Pertti Neittaanmäki* (Kaisa Poikosen pojan-pojan-poika)

Kaisa Poikonen syntyi 12.3.1833 Karstulan Humpilla Juho (Junno) ja Anna Loviisa Poikosen kolmestatoista lapsesta keskimmäisenä, seitsemäntenä. Kaisa muutti Saarijärvelle 19.12.1861 avioituttuaan pari kuuta aiemmin, 25.10.1861, Matti Matinpoika Neittaanmäen kanssa. Pariskunnan puhemiehenä toimi Matin naapurin, ”toisen talon” vävy, Matti Lind.

Neittaanmäki sijaitsee noin 30 kilometriä Humpilta, Kalmarista lounaaseen noin kuuden kilometrin päässä, Kalmarinjärven ja Löytänän välisellä harjulla, korkealla mäellä. Mäellä on ollut asutusta ties kuinka kauan ennen Mattia ja Kaisaa. Jo 1700-luvun alkupuolen kirkonkirjoissa mainitaan Neittalan torppa. Paikan nimi tulee nimistöntutkijoiden mukaan saamelaisperäisestä sanasta ”nejda”, joka tarkoittaa nuorta naista, neitoa. Mitähän rituaaleja lie mäellä joskus ammoisina aikoina harjoitettu.

Neittaanmäen talo on lohkottu Kalmukoskesta vuonna 1804. Muutamia vuosia myöhemmin Kalmukoskesta lohkaistiin myös naapuritila Kaihlajärvi. Kalmukosken talo on perustettu saman nimisen kosken rannalle vuonna 1774. Kantatila oli Saarijärven kylän Kantalan talo, joka käsitti aikanaan suuren osan koko Saarijärven pinta-alasta. Kalmujoen toinen puoli oli Pääjärven kylää, joka ulottui Mahlulta Karstulaan ja Kalmariin saakka. Kalmukosken ensimmäinen isäntä Juho Juhonpoika Humalalampi perheineen muutti Vetelin Perhosta. Perheen sukunimi Humalalampi muuttui kirkonkirjoissa talon mukaan Kalmukoskeksi.

Kalmukosken taloon tuli vävy vuonna 1799, kun renki Matti Yrjönpoika Ståhlberg vei vihille Kaisa Juhontyttären. Pariskunta asettui Neittaanmäelle 1804. Tämä Ståhlberg -nimi pohjautuu 1700-luvun puolivälissä Mahlun ruotusotilas Lauri Juhonpojalle annettuun sotilasnimeseen. Matteja ja heillä Kaisa-puolisoita piisasi Neittaanmäellä useassa polvessa. Oli ”Toloperin Matti”, ”Lattaanin Matti”, ”Poiko-

sen Matti” ja ”Mansikka-Matti”, jonka puoliso oli Anna. Näin muisteli Rämäsen Kaija.

Neittaanmäellä oli Kaisa Poikosen aikoihin, ja on edelleen, kaksi taloa. Kaisa tuli päätaloon, toista isännöi Kaisan puoliso-Matin setä Heikki Matinpoika Ståhlberg. Tämä Heikki kuoli 83-vuotiaana vuonna 1900, ja oli viimeinen, joka kantoi suvun Ståhlberg (Stolberg) -sukunimeä.

Kaisa ei koskaan tavannut appeansa, Matti nimeltään hänkin, joka oli kuollut vain 38-vuotiaana 15 vuotta ennen Kaisan tuloa taloon. Anoppinsa Kaisa Karlintytär Plathanin kanssa yhteistä elämää ehti olla 16 vuotta, vuoteen 1877. Tämä Kaisa -anoppi oli Saarijärven lukkari Plathan nuoremman tytär. Matti-puolison viidestä sisaruksesta Neittaanmäellä asuivat enää sisar Eeva vuoteen 1864, veljet Gabriel vuoteen 1866 ja August ajoittain noin vuoteen 1870. Matin isän äiti oli kuollut vain viikkoja ennen Kaisa -nuorikon tuloa. Mäellä oli tuolloin kahden tilan mailla kaksi torppaa, Aho ja Mäenpää. Mäkitupia ja muita palvelusväen asumuksia tietenkin on ollut myös.

Kaisa ja Matti saivat kahdeksan lasta, joista kaikki jatkoivat sukua.

1. Hilda (6.10.1862-26.5.1904) avioitui Tuomas Heikinpoika Korkeamäen kanssa Kalmarin Korkeamäelle. Saivat seitsemän lasta, joista muut paitsi Aukusti-poika selvisivät aikuisiksi.
2. Matti (3.1.1864-12.3.1941) ja puolisonsa Anna Juhontytär Jauhonen saivat asuttavakseen Kalmukosken entisen torpan Mansikkahon. Matti kuuluu olleen toiskätinen mies, joten ehkä siitä syystä ei saanut Neittaanmäen isännyyttä, vaikka olikin pojista vanhin. Kymmenen lasta, joista kahden elämä katkesi lapsena. Pojista Eino kaatui sodassa ja Aarne haa-voittui. Matti ja Anna ovat tämän kirjoittajan isovanhemmat.

3. Johannes (Janne), sukunimeksi Kalmukoski (24.11.1865-6.11.1929). Meni vävyksi Kalmukosken taloon, jota hänen vanhempansa hallinnoivat. Puoliso oli Kaisa Erkintytär Kalmukoski. Vaihtelevien Amerikanvuosien jälkeen Janne kohensi Kalmukosken tilan mallikelpoiseen kuntoon. Kaksi lasta, Aino ja Eevert, jonka poika Vaito kaatui sodassa.

4. August (28.4.1869-10.2.1955) jäi Neittaanmäen päätilan isännäksi. Avioitui 63-vuotiaana talon palvelijattarena olleen multialaisen Helmi Hautalan kanssa. Neljä lasta, joista yksi kuoli lapsena. Poika Väinön syntyessä Aakku oli 74-vuotias.

5. Kalle (25.6.1871-18.5.1957) meni kotivävyksi eli puusniekaksi naapuriin, Neittaanmäen ”toiseen taloon” pikkuserkkunsa Juho Lindin leskelle Maria Tarvaiselle. Saivat yhden yhteisen lapsen, Artturin, joka kaatui sodassa, ja siksi talon maista suuri osa päättyi otettavaksi asutustiloiksi. Kallen luokse asetuivat myöhemmin isänniksi Mansikka-ahon Matin poika Viljo puolisonsa Annin kanssa.

6. Selma (12.1.1873-12.2.1931) avioitui Kalle Hyytiäisen kanssa. Kallen suku ei ole lainkaan Hyytiäisiä, vaan hän otti sukunimen isäpuolensa mukaan. Vihkiaikaan käytti sukunimeä Joutenmäki. Pojantytär Pirkko Kokkinen kertoi, että Selma ja Kalle olisivat saaneet ostaa tilan Kolkanlahdesta, mutta rahat eivät riittäneet, joten ostivat Karstulan Vastingin Juholan, johon rahat riittivät. Viisi lasta.

7. Heikki (12.8.1875-25.12.1846) avioitui naapurin tyttären Johanna Juhontytär Löytöjärven kanssa. He asuttivat Kalmukosken pihapiirissä ollutta ja Kalmukoskesta erotettua Onnelan tilaa. Heikki oli laajaa arvostusta saanut Evankeliumiyhdistyksen maallikkosaarnaaja. Se puuha ilmeisesti kiinnosti enemmän kuin tilanpito. Seitsemän lasta, joista kaksi kuoli pieninä.

8. Vilhelmiinan (16.6.1880-5.5.1924) puoliso oli naapurin poika Kalle Kustaa Kustaanpoika Blomberg. He asuivat Neittaanmäen mailla sijainneella Väliaholla. Lapsia syntyi kuusi, joista neljä menehtyi lapsena tai varsin nuorina.

Kaisa ja Matti Neittaanmäki olivat mitä ilmeisimmin sivistykseen pyrkiviä, koska halusivat kouluttaa lapsiaan, ainakin poikia. Pojista Matti, August, Kalle ja Heikki kävivät Keski-Suomen kansanopiston. Virikkeen voi arvella tulleen Kaisalta, koska Keski-Suomen opiston matrikkelissa Poikosia on pitkä lista. Toisaalta lähes kaikki lapset ennättivät elää yhtä aikaa mummonsa Kaisan kanssa, joka oli lukkarin tytär ja siten ainakin luku- ja kirjoitustaitoinen.

Kaisa ja Matti viljelivät Neittaanmäen lisäksi pitkän aikaa myös Kalmukoskea, joka oli joutunut joistakin syistä heikoille kantimille. Saarijärven rippikirjassa 1890-1900 Kalmukosken omistajaksi on merkitty Matti Neittaanmäki, ja 1900 alkuvuosina Matin ja Kaisan asuinpaikaksi ja myös Matin kuolinpaikaksi v. 1903 Kalmukoski.

Viimeiset vuotensa leskenä ollessaan Kaisa asui Neittaanmäellä poikansa Augustin taloudesta. Lapsista suurin osa asusti lähetyvillä: poika Kalle ”toisella talolla”, Matti Mansikkaahossa, Janne Kalmukoskella, Heikki Onnelassa. Tyttärinä Hilda oli jo kuollut, Miina asui naapurissa Väliaholla, ja Selma juuri muuttanut Karstulaan. Kaisa Poikosen elämä päättyi Neittaanmäellä 77 vuoden ikäisenä 20.6.1910.

Valokuvia tai muistikuvia Kaisasta ja Matista on valitettavan vähän. Niinhän se on, että olisi pitänyt aikanaan kysellä vanhemmilta. Parin anekdootin mukaan Kaisa, jota Katruksi kutsuttiin, oli temperamenttinen emäntä. Tarinan mukaan Neittaanmäelle oli etappikuljetuksena tuotu vaarallinen vanki, jonka seuraava määränäpä oli Myllymäki. Ei löytynyt talosta miesväkeä kускаamaan, niin Katru otti leipäveitsen saapasvarteen ja lähti viemään hevosella. Palattuaan Katru totesi vaan, että ihan rauhallinen se vanki oli ollut, kun näki veitsen.

Karstulan kauhunvuodet 1791–1793

teksti *Pertti Neittaanmäki*

Elettiin 1700-luvun loppupuolta. Aateliset ja säätyläiset puuterivat peruukkejaan kaupungeissaan ja elivät ylellisesti. Valtakunnassa kaikki hyvin. Vai olikohan? Ei ainakaan Karstulassa, jossa tapahtui lyhyellä aikaa useita epätavallisia kuolemia.

1. Toukokuussa 1791 murhattiin Poikolan isäntä Mikko Poikonen, 60 v.
- 2.–3. Vajaa vuosi tästä, lauantaina 24.3.1792 mestattiin Saarijärven Kukonhiekassa edellä mainitun Mikon murhasta tuomitut entinen ruotusotamies Erik Vastman, n. 65 v. ja Mikon leskiemäntä Sofia Israelintytär, 57 v. (Viisi päivää myöhemmin Tukholmassa murhattiin kuningas Kustaa III; 46 v.)
4. Heinäkuun 7. päivänä 1792 karhu tappoi Poikolan talon 15-vuotiaan pojan, Mikko Antinpojan.
5. Joulukuussa 1792 murhattiin Karstulan talon renki Antti Juhonpoika, 21 v.
- (6.) Saman vuoden, 1792, johonkin aikaan häipyvät Karstulan apulaisluokkarin, Juho Jaakko Plathanin jäljet. Kuolinajasta ei löydy merkintää, mutta on pääteltävissä siitä, että Plathanin nuori leski muutti joulukuussa 1792 takaisin synnyinkotiinsa Viitasaarelle. Ehkä kuolemaan ei liity dramatiikkaa.
- 7.–8. Keväällä 1793, vapunaattona, hukkuivat Muholan talon nuori isäntä Antti Matinpoika, 27 v sekä hänen renkinsä Iisakki Matinpoika, 24 v.

Tuolloin vanhemman väen keskuudessa elivät vielä tarinoina isonvihan aikaiset kauheet, joita Karstulassakin piisasi. Edessä puolen-toista vuosikymmenen päässä odottivat Suomen sodan traagiset tapahtumat, mutta niitähän ei tiennyt murehtia.

Alussa mainittu Poikolan isännän murha ja siitä johtuvat teloitukset on dokumentoitu asiakirjoihin varsin perusteellisesti. Voisi lisätä, että Saarijärven Kukonhiekassa syylliset mestannut pyöveli oli mitä ilmeisimmin nimeltään Jaakko Nyberg. Hän oli juuri tuolloin aloitta-

nut Vaasan lääninpyövelinä. Mikko Poikonen ja hänen emäntänsä Sofia ovat minun isänpuoleisia esivanhempiani kuuden sukupolven takaa.

Voisi kuvitella, että Muholan nuori isäntä Antti ja renkinsä Iisakki ovat lähteneet järvelle hauen kutupyyntiin, koska ajankohta sopisi hyvin, vapunaatto. Oliko sitten rikkinäinen vene vai heikot jäät tai mikä lie, mutta hukkuivat molemmat.

Antin nuorikko oli vuodesta 1790 Liisa Erkin tytär Kimingin Iso-Möttölästä. Heille oli ehtinyt syntyä 1791 poika Matti. Hänestä tuli aikuistuttuaan Muholan isäntä. Liisa meni runsaan vuoden kuluttua uuteen avioon lapsuuden naapuritalon, Vähä-Möttölän, pojan Tuomas Tuomaanpoika Kemppaisen kanssa. Tuomas otti sukunimekseen talon mukaan Muhonen. Hän toimi talonpidon ohella Karstulan seurakunnan seksmannina eli kuudennusmiehenä. Liisa ja Tuomas Muhonen ovat minun äidin puoleisia esivanhempiani myös kuuden sukupolven takaa.

Pertti Neittaanmäki sukukokouksessa kesällä 2023, taitaa olla virallinen kokous juuri takanapäin.

Sukututkijan mietteitä 2024

teksti *Taisto Poikonen*

Valtava on ollut tekninen kehitys oman elämäni aikana. Eikä siitä näy loppua tulevan, sillä viimeinen ihmettelyni on siinä, että ruvetaan ilmasta tekemään ruokaa. Typeähän on kasvinravinteiksi otettu ilmasta jo vuosikymmeniä, mutta nyt bakteerien avulla tpestä ja hiilidioksidista ruvetaan tekemään valkuaisravintoa. Joku tehdas sitä rupeaa tekemään satakuusikymmentä tonnia vuodessa ja odotetaan, että tuotanto lisääntyy lähivuosina räjähdysmäisesti. Tuloksena on ympäristöystävällinen ruoka.

Kohta kai lapsetkin tehdään keinollisesti jossakin purkissa ja hoidetaan aika isoiksi laitoksissa niin, että seksi- ja lasten kasvatusongelmat häipyvät vähitellen pois kokonaan. Toivottavasti vapaa ajan lisääntyessä eivät elämän ristiriidat lisäänty entisestään, kuten tähän asti on yleensä käynyt.

Sukukirjaa yhä jotkut Poikosten sukuun kuuluvat odottavat, vaikka olen jo vuosia ollut sitä mieltä, että kirjaa ei kannata täyttää ainakaan runsailla henkilötiedoilla, koska niiden käsittely on tietokoneella paljon nopeampaa ja kätevämpää. Sukukirjan voisi kyllä tehdä sukuun liittyvistä tarinoista, joita olen alusta pitäen odotellut, mutta ei niitä kovin runsaasti ole tullut, mikä on nähtävissä vuotuisissa sukulehdissä. Kyllä niistäkin kirjan saa nyt jo kasatuksi valikoimalla. No sikäli sellaisen opuksen tekeminen olisi teknisesti helpompaa, että suurin osa sukulehdistä on tietokoneella niin tallessa digitoituna, jolloin niitä ei tarvitse uudelleen kirjoittaa. Kuvatkin seuraisivat digitoitujen juttujen mukana.

Se vanhempi väki, jolla ei ole tietokoneita käytössään voisi kääntyä nuoremman sukupolven puoleen ja sitä kautta perehtyä sukutietoihin. Sieltä hän voisi sitten tulostaa haluamansa koosteen lähisuvusta, jolloin sitä ei tarvitsisi etsiä satojen sivujen joukosta, kuten kirjasta tapahtuu. Tietokoneella olevaa henkilötietover-

siota on helppo selata sellaistenkin, jotka eivät ole tottuneet laajemmin tietokoneiden kanssa askaroimaan. Poikosten nettiversion alussa on 40 sukuhaaraa kaavioina, jolloin niitä myöten on jokaisen huomattavan helppoa päästä alkuun sukuhaaransa tutkimisessa.

Maakunta-arkisto on sukututkijoiden aarreaitta. Sen käyttö on maksuton ja otettavat valokopiot tiedoistakin ovat hinnoiteltu varsin kohtuullisesti.

Taisto Poikonen kertomassa Poikosten suvun saloja kesällä 2023.

Tuorein uutuuus on tämä puheentunnistusohjelma, jolla tämänkin jutun teen. parikymmentä vuotta sitten hankkimani vastaava ohjelma oli niin mitätön, että siitä ei ollut mitään apua, mutta ohjelmat ovat tässäkin suhteessa kehittyneet niin, että tämä on suuri helpotus. Pahin puute tuntuu olevan se, että puheentunnistusohjelma ei osaa tehdä murteellisesta puheesta tekstiä, kun ohjelman taustalla on suomen kirjakielinen sanasto. Tämä Wordin ohjelma on tehty englanninkielisestä versiosta, joka aiheuttaa sille kielelle tyypillisiä ongelmia. No, 1/3 ajasta menee virheiden korjaamiseen.

SUEZ-SIINAI

teksti **Pekka Rasi**

Erään tammikuisen sunnuntain Keskisuomalaisessa vuonna 1975 oli mielenkiintoinen ilmoitus: "Puolustusministeriö hakee palvelukseen reservin sotilaita koulutettavaksi YK:n rauhanturvatehtäviin Kyproksella ja Lähi-Idässä..."

Olin haaveillut YK-sotilaan urasta oikeastaan jo pikkupoikana, kun radiossa, TV:ssä ja lehdissä oli juttuja Kyproksella palvelevista suomalaisista. Olihan siellä ollut yksi tuttuikin Humpilta, Kapasen Matti. Tuona sunnuntaina käännellessäni Keskisuomalaisen sivuja Pöngän baarissa, jonne kyläläisille tuleva posti siihen aikaan toimitettiin, asiat tuntuivat loksah-tavan paikoilleen. YK-sotilaan ura oli siihen asti ollut pelkkä hämyinen haave, mutta nyt se toteutuisi.

Heti maanantaina kirjoitin Suolahden sotilaspiirin esikuntaan kirjeen, jossa pyysin lähettämään hakemuskavakkeen YK-joukkoja varten, niin kuin lehdessä olleessa ilmoituksessa neuvottiin. Nykyään kaikki hoidettaisiin sähköisesti, mutta siihen aikaan mentiin pitemmän kaavan mukaan. Parin päivän kuluttua sain kaipaamani paperin, jonka värin muistan vielä liki viidenkymmenen vuoden jälkeen: hakemuskavake oli keltainen.

Sen jälkeen asiat etenivät nopeasti. Jo helmikuun loppupuolella sain Niinisalosta postia, jossa ilmoitettiin, että olin hyväksytty koulutettavaksi YK-joukkoihin. Kaksi viikkoa kestävä koulutus alkaisi huhtikuussa, jonka kestäessä suoritettaisiin lopullinen valinta ja koulutuksen hyväksytysti läpäisseet lähetettäisiin vappuna joko Kyprokselle tai Lähi-Itään, mikä tarkoitti Suezia.

Lähdettiin matkaan vappuaattona ja se päivä on jäänyt hyvin mieleeni. Koko huhtikuun oli ollut kylmää ja koleaa, mutta vapun aattopäivä oli ensimmäinen lämmin kevätpäivä. Lennettiin Finnairin DC-ysillä Kai-

roon. Vapunpäivänä meidät kuljetettiin Suezin kaupunkiin. Menomatalla Kairosta Suezille ihmeteltiin silmäkantamattomiin ulottuvaa hiekkaerämaata.

Suezin kanavan ylittävä ponttonisilta.

Perille saavuttuamme huomattiin Suez aika rähjäiseksi paikaksi. Puolentoista takaisen Yom Kippur-sodan jäljet olivat näkyvissä. Sortuneita rakennuksia, tykin ammusten tekemiä reikiä talojen seinissä ja kaduille tuhottuja panssarivaunuja. Ihmetystä herättivät myös nuoret pojat, jotka viilettivät polkupyörillään pitkin katuja kaaosmaiselta vaikuttavan liikenteen seassa kantaen päänsä päällä leivillä täyteen lastattua, noin neliömetrin kokoista tarjotinta. Katukuvaa värityivät myös aasit rattaineen.

Olin mennyt Suezille niin kuin muutkin miehistöön kuuluvat: vartiojääkäriksi. Mutta heti ensimmäisenä päivänä asiat saivat osaltani suotuisan käänteen. Väepeli kutsui minut toimistoon ja osoitti nurkkapöydällä olevaa kir-

joituskonetta: Tiedätkös, mikä tuo on, hän kysyi. Ja minähän vakuutin tietäväni. Niin minut oli valittu toisen jääkärikomppanian kirjuriksi.

Osa huhtikuun saapumiserästä jäi kaupunkiin esikunta- ja huoltokomppanian hommiin. Loput kuljetettiin Siinain puskurivyöhykkeelle kanavan itäpuolelle osapuolten, egyptiläisten ja israelilaisten väliin. Myös toimiston henkilökunta pakkasi kimpsunsa ja kampsunsa Land Roveriin ja muutti toimistonsa Siinaille.

Suezin kanava ylitettiin viidestä ponttoonista kokoonpantua siltaa pitkin. Kanava oli pommitettu vuoden 1967 kesäsodassa niin täyteen kaikenlaista sotaroinaa, että laivaliikenne siinä oli ollut kahdeksan vuoden ajan mahdotonta. Siihen oli uponnut laivoja, pudonnut helikoptereita ja muutakin lentokalustoa. Sen siivoustyöt saatiin valmiiksi keväällä 1975 ja laivaliikenne alkoi jälleen kesäkuun alussa. Siltaa ei voinut sen jälkeen käyttää ja kanava ylitettiin käyttöön otetulla lautalla.

YK:n valvoma alue, puskurivyöhyke ulottui noin viisi kilometriä leveänä halki Siinain Välimereltä Punaisellemerelle. Suomen pataljoonan vastualue oli eteläisin ja sitä valvoi kaksi vartiokomppaniaa. Toisen komppanian alue ulottui Punaisenmeren rantaan, jonne komppanian komentopaikalta, jossa oma työpaikkani oli, tuli matkaa kolmisen kilometriä.

Kanavan yli kulkivat päivittäin aron vartiokomppanioiden huoltoajot. Komppanian muonittaja haki käytössään olevalla Sisulla sapuskat Suezin huoltokomppaniasta. Lautan kulussa saattoi joskus olla muutaman päivän katkoksia, eikä kanavan yli päässyt, jouduttiin vartiokomppanioissa turvautumaan sissimuomaan. Sellaista ei kuitenkaan kovin usein sattunut.

Uudet tulokkaat eivät olleet alokkaita, vaan heitä haukuttiin hiutaleiksi. Ja hiutaleita oltiin niin kauan, että aurinko ehti paahata valkoisen nahan yhtä syvänruskeaksi kuin pataljoonan vanhemmillakin sotilailla.

Egyptiläisiä sanottiin pataljoonassa yleisesti ählämeiksi, mikä nimitys olisi nykyään rasistinen. Siihen aikaan ei rasismista puhuttu, eikä kukaan käsittänyt ählämi- nimitystä haukkumiseksi. Nimitys taisi tulla arabiankielistä ählän-tervehdyksestä. Israelilaisia sanottiin iipoiksi.

Varmasti joillakin YK-sotilailla oli rasistisia ajatuksia, mutta kyllä ne pidettiin piilossa. Paikallisten asukkaiden kanssa ei kahdessa vartiokomppaniassa oltu tekemisissä, heitä kun ei Siinalla näkynyt. Suezin kaupungissa ek:n ja hk:n väki asioi heidän kanssaan ja kaikki sujui hyvässä yhteisymmärryksessä. Sain myös sellaisen käsityksen, että suomalaisiin luotettiin kummallakin puolella. Yom Kippur sodan aikana syksyllä 1973, kun Egyptin kolmas armeija jäi mottiin Siinaille, vain Suomen pataljoona kelpasi huoltamaan motissa olevia egyptiläisiä.

Palvelu Siinalla oli yksitoikkoista ja olot olivat askeettiset. Teltoissa asuttiin kaikki, olipa työpaikka kirjoituskoneen ääressä toimistossa tai vartiokatoksen alla Israelin tai Egyptin vastaisella rajalla. Teltta kävi kesän lämmitessä niin kuumaksi, että unen päästä voi saada muutamaksi tunniksi aamuyöstä kiinni vain kastelujen lakanoiden välissä.

Pahimmillaan viiteenkymmeneen asteeseen nousevasta lämpötilasta huolimatta joka ilta lämmennyt sauna virkisti kummasti. Vettä luonnollisesti tarvittiin niin ruoanlaittoon kuin saunomiseenkin. Sen toivat päivittäin puolalaiset YK-sotilaat 70 kilometrin päästä Ismailiasta.

Lomaa voi anoa kolmen kuukauden välein. Kun nuori mies sen kolme kuukautta oli viettänyt kaveriensaa paahtuneita naamoja katsellen ja vihdoinkin pääsi sivilisaation pariin vaikkapa Tel Aviviin, niin kyllä siellä moni poika yritti ottaa menetetyn ajan takaisin ja kerätä kokemuksia kestävänsä taas seuraavat kolme kuukautta.

Israel oli päälomakohde, mutta myös Kairossa käytiin lyhyemmällä parin päivän mittaisilla

vapailla. Kaukaisin lomakohde oli Kenia, missä minun aikanani kävi yksi lentokoneellinen poikia. Itseltäni jäi Kenia näkemättä, mutta Aleksandriassa kävin. Jotkut lennähtivät myös kotimaahan rusketustaan näyttämään.

YK:ssa vuonna 2008 palvelut Ilmari Käihkö kirjoitti kirjassaan rasismista ja prostituutiosta. Rasismin osalta ajat ovatkin varmasti viidenkymmenen vuoden aikana pahentuneet. Omana aikanani se rajoittui jo mainitsemaani ählämi- nimitykseen. Maailman vanhimman ammatin harjoittajia on aina ollut siellä, missä on nuoria miehiä. Ensimmäistäkään naista en tosin Siinailla nähnyt.

Pekka Rasi Suezilla vuonna 1975.

Paljon olisi kertomista, mutta tila on rajallinen. Kun moni kyseli reissusta palattuani, millaista siellä on, niin huomasin pian, ettei sitä voi parilla lauseella kuitata. Siksi mielessäni kypsyi ajatus yrittää kirjoittaa kokemuksistani kirja. Olenkin kirjoitellut tarinoita paperille ja viime vuonna Erja Taipaleen patistamana sain valmiiksi käsikirjoituksen, joka pistettiin syksyllä Keuruulla kansien väliin. Nimi Suez-Siina oli ollut mielessäni jo pitkään.

Jos haluat kirjan omaksesi, on minulla vielä joitakin kappaleita jäljellä. Hinta 25 euroa. Voi tilata numerosta 0442155778 tai hakea kotoani Humpilta tai voin tuoda. Lähetän postissakin, jolloin hintaan tulee kymppi lisää.

"Palvelu Siinailla oli yksitoikkoista ja olot olivat askeettiset. Teltoissa asuttiin kaikki, olipa työpaikka kirjoituskoneen ääressä toimistossa tai vartiokatoksen alla Israelin tai Egyptin vastaisella rajalla. Telтта kävi kesän lämmitessä niin kuumaksi, että unen päästä voi saada muutamaksi tunniksi aamuyöstä kiinni vain kasteltujen lakanoiden välissä."

Junnolla pojat kylässä Humpilla

teksti *Taisto Poikonen*

Tässä on kevyesti mielikuvitusta apuna käyttäen kuvattu, millainen tapahtuma oli 1870, kun Junnon nuorimmat pojat Kalle ja Ellu kävivät Humpilla tapaamassa vanhaa isäänsä muutama vuosi ennen hänen kuolemaansa. Valitettavasti tämä puheentunnistusohjelma, jota olen käyttänyt tätä juttua tehdessä, ei pysty tunnistamaan Suomen murteita, joten teksti on pääasiassa kirjakieltä, jota eivät pojat sen paremmin kuin Junnokaan käyttäneet.

Otettiin me tässä eukot Korppisten tyttäristä joku vuosi sitten. Kerropas nyt isä, miten sinä tänne Humpille isännäksi tulit, vaikka olit Poikolan vanhin poika vanhempiesi kuollessa.

Minähän olin näillä ollut jo monta vuotta renkinä, kun minut puoliväkisin naitettiin talon vanhimmalle tyttarelle, jonka maha oli ruvennut kasvamaan niin, että näytti olevan pieniin päin. Sitähän sattui kaikenlaista, kun viinanjuontia nuorena opeteltiin. Appiukon veljenpojat varsinkin koettivat minulle sitä taitoa opettaa. Täytyy kyllä sanoa, että en sitä niin kovasti oppinut käyttämään, kun monet muut. Lääkkeeksi sitä nyt silloin tällöin tuli vähän käytettyä.

Semmoinen Runeberg joku vuosi sitten kirjoitelti, kuinka talonpojat ympäristössä viinaa hulttomasti käyttivät, kun hän oli Kalmarissa kotiopettajana. Jotkut kestiakat olivat oikein taitavia keittämään tavallista parempaakin viinaa. Jonkun kankaan tai karkean hiekkakerroksen lävitse ne sitä viinaa lorottivat, että siitä pahin maku vähän väheni. Sitä se ei kyllä estänyt, joille viina oli pahasta, kun joivat aina vain sitä rähinäviinaa. Ja sellaista viinaa se oli vaari Mikkokin juonut niin, että hän aina haastoi ympäristönsä kanssa riitaa, kun vähänkin tuli juovuksiin. En minä sitä itse muista, kun olin kolmevuotias, kun Mikko tapettiin, mutta niin kauan kuin vielä Poikolassa asuin, niin Mikon juopottelusta riitti juttuja, vaikka minkälaisia.

Lopulta olin niin kyllästynyt Mikosta pahan puhumiseen, että päätin lähteä Syrjänmäkeen rengiksi, että ne puheet eivät aina olisi kuuluttavana. Serkkupoika oli Syrjänmäessä isäntänä, kun talo oli perustettu noin kolmeakymmentä vuotta aikaisemmin Poikolan maalle. Poikolan ulottui Kalavastingin kylän laidalle Vehkamäkeen saakka.

Riidan aiheita Poikosten kesken riitti ilman viinaakin, kun kaskia oli kuokittu sukulaisten kesken vähän sinne ja tänne. Ennen kaskettuja ja uudelleen metettyneitä alueita otti yksi ja toinen Poikosen sukuun kuuluvan käyttöön ja siitä niitä riitoja riitti. Vasta vähän ennen Suomen sotaa tuli Isojako voimaan ja maanmittari jakoi maat niin, että jokaisella oli yleensä yhtenäinen lohko. silloin vasta lopullisesti Poikolasta erotettiin Mustaniemi, Korpela ja Hevosmäki, joka oli sen verran syrjemässä, että syntyneiden tilusten päältä ei tarvinnut niin riidellä, mutta Poikola ja Mustaniemi ja Korpela olivat niin mailtaan sekaisin, että siitä jako oli hyvin tarpeellinen.

Mikset sinä isä hakeutunut Poikolan isännäksi sen jälkeen, kun vanhempasi kuolivat sodan aikana ryssien ja kerjäläisten tuomiin kulkutauteihin?

Olin niin kerta kaikkiaan kyllästynyt siihen repaleiseen elämään siellä Poikolassa, että senkin takia lähdin serkulle Syrjänmäkeen rengiksi, että ei tarvinnut aina kuunnella sitä Mikon tappamista ynnä muita ilkeitä juttuja. Tuntuu ihan kuin kirous olisi minun päälleni langennut. Eikä sodan alettua niiden ryssien kanssa tultu häppösesti toimeen, kun niille piti aina hommata viinaa ja järjestää kyytiä ja kaikenlaista ja ne kohtelivat meitä kuin koiria. Hevosmäen isäntä jopa kuoli, kun joutui ryssiä kyyditsemään Pohjanmaalle ollessaan kuumesairas. Jotkut tappoivatkin juopuneita ryssiä ja ryöstivät niitten tavaroita. Syrjänmäessä serkkupoikakin oli pari ryssiä latoon

tappanut, kun olivat humalassa nukkumassa. Hän oli riisunut käyttökelpoisen näköisiä vaateteita tappamiltaan ryssiltä ennen kuin vei ne rapahautaan märkänemään. No, siinä kävi kuitenkin niin, että minun tietämättäni serkku antoi ryssän housut minulle käytettäväksi, josta sainkin sitten vyöruusun. Sen saatuani moitin serkkua siinä, että hän oli antanut minulle jonkun "roan" housut, kun niissä tällainen noituus seurasi. Paranihan se tauti minusta aikaan, mutta sen ja muutaman muunkin jutun takia minä hakeuduin Humpille rengiksi Elias Krookille.

Olihan siellä tyttöisessä talossa Humpilla ihan vaihteeksi mukava olla. Naimisiin mentyäni Loviisan kanssa, opettelun olemaan vähän kuin isäntä talossa, vaikka appi Ellu kyllä aina asioihin kuitenkin viimeisen sanan sanoi. Mehän oltiin Ellun kanssa niin samanikäisiäkin, että hän oli vain kuusi vuotta minua vanhempi. Olihan se Ellu ollut vähän äkkipikainen välillä, kun tuli riitaa, mutta ei hän minua koskaan lyönyt. Sen sijaan kävi sitten vuonna 1828 niin, että Ellu taas kerran kiivastui, kun oli kuittia kulkka-aholaiselle heinäkuormasta kirjoittamassa. Ellun veljenpoika tuli juovuksissa toisen pojan kanssa häntä häiritsemään, jolloin Ellu kuitenkin sen verran malttoi mielensä, että ryhtyikin pojat rintapelistä ulos ovesta työntämään ja käski pysyä siellä ulkopuolella. Se ei kuitenkaan toteutunut, vaan veljenpojat tulivat uudelleen häntä häiritsemään, jolloin Ellu sieppasi puukon ja tarkoituksenaan oli kai huitaista vaan vähän rintapelistä etummaisena kulkevaa poikaa puukolla, mutta poika horjahtikin justiin sopivasti kännissä eteenpäin niin, että puukko tunkeutui syvemmälle ja seurauksena oli kuolemaan johtanut verenvuoto. Haava oli niin paha, että poika ei montakaan askelta astunut, kun kaatui kuolleena lattialle.

Sitten taas käytiin käräjiä ja Pohjanmaalta jopa lääkäri tutki puukotetun ruumiin. Ympäri kylää taas kiersi, vaikka minkälaisia puheita tapahtuneesta ja Ellu tuomittiin kahdeksitoista vuodeksi vankeuteen. Pietarin lähelle meren saaren Kronstattiin hänet vietiin ja sieltä tuli tieto, että linnoitusvanki Elias Krook oli kuollut tuntemattomaan tautiin vuonna 1830. Ellulta

taisi mennä elämänhalu. Ryssien vangeilla oli kovin huono kohtelu. Poikosa haukuttiin pahapäisiksi. Kymmenkunta vuotta aikaisemmin oli Hevosmäessä Poikosten kesken tapahtunut murha. Sekin oli seurausta juovuspäissään riehumisesta.

Ja kuinka usein niitä nälkävuosia oli, sillä muistellaan, että meidän lapsuuden ajanakin niitä joskus oli?

Olihan niitä ainakin kerran joka 10 vuoden sisällä ja joskus useamminkin. Humpilla isäntänä ollessani koitin pitää viljaa aina huonojen vuosien varalta aitassa varastossa, että ei tarvinnut ruveta heti petäjän kuorta syömään. Saittehan tekin nälkävuosina Kalavastingille muutettuanne vähän meiltä apua, kun Konttilan talon hinkalot olivat rukiista tyhjiä. Nälkävuosina koitettiin aina selvitä petulla monissa taloissa ja olihan sitten ainakin riistaa metsässä ja kaloja järvessä.

Kerjäläisiäkin välillä kulki noina vuosina, mutta pahimmat olivat kuitenkin ne vuodet 1866–1868. Silloin kerättiin nälkään kuolleiden kerjäläisten ruumiita tienvarsilta. Niitä haudattiin sitten Vetkankannan hautuumaan alareunaan suuriin kuoppiin paksuksi kerrokseksi keväällä, kun routa suli niin kuin ruumiitkin. Minultakin kuoli vaimo, äitini Loviisa ja poika Jussi, josta piti tulla minun jälkeeni Humpin isäntä. Jussi oli kuitenkin mennyt jo hyvin nuorena naimisiin ja häneltä jäi poika Jussi, joka on nyt Humpilla isäntänä. Hänen veljensä Antti nai kirkolta Muholan tyttären ja yritti olla siinä aluksi vävynä, mutta kun ei meidän Poikosten tapa ole ollut tottua olemaan toisten komenneltavana, niin hän osti Kuoppalan Pylkönmäeltä ja vähän häntä siinä autettiinkin. Antin appiukko oli pitänyt siitä periaatteesta kiinni, että sitä totellaan, jonka pöydän alla syödessä jalkoja pidetään. Hyvin on Antti Kuoppalassa pärjännyt, kun oppi jo Humpilla nuorena töitä tekemään. No sekini on taito, että ei tee huonoja kauppoja elämässään, sillä niitä saattaa joutua lopun elämänsä katuun.

Siitä saisitte olla ikikiitollisia äidillenne Loviisalle, kun hän hoiti lapsensa niin hyvin pienänä, että vain veljenne Ellu kuoli vuoden vanhana. Siihenkin saattoi olla osasyynä se, että juuri samaan aikaan appi-ukko Ellu joutui murhatuomiolle oikeuteen. Äidillänne oli varmasti niin paljon muutakin raskasta ajateltavaa, että lapsenhoito jäi hieman vähemmälle. Lapsiahan on yleensä noin puolen verran kuollut vieläkin ennen kuin ne tulevat täysi ikäiksi. Varsinkin keuhkotauti on ruvennut vieämään hautaan nuoria ihmisiä juuri silloin, kun ovat aikuisiksi tulossa.

Nälkävuosista oli se opetus, että karjaa ruvettiin lisäämään, sillä ainahan voitiin syödä lehmät, jos viljaa ei tullut. Lehmäthän tekivät joka vuosi vasikan, jotka ilman muuta kasvatettiin syötäväksi, ellei niistä lehmävasikoista karjaa lisätty. Niinhän työkin ootte siellä Kalavastin-gilla ruvennut kytöjä raivaamaan heinämaaksi, että voitte lehmälukua lisätä.

Ne puhuu nykyvää jossae, että talonpojilta ruppeavat tukkipuuta ostamaa, että voevat myyvä laotoja ja lankkuja Venäjälle ja muuvallekkii ulukomaelle. Herrasväk saes sitte herkkuja tuuva laevalastina. Sitä oon voa miettinnä, jeäkö taloje työt tekemätä, jos heleppoa rahhoa tukkipuista tulloo. Jos leipäki ostetaa ulukomaelta, nii ruvetaa voa viinoa juomaa ja kohmelopäevii pitämää. Rengit lähtöö mehtätöestä rahhoa tienoamaa, eikä ojankaevu tae kyntämine enneä maestu.

Erkki Poikonen myymässä kirjoja, Pilviharsoa kulkurin silmäkulmassa ja antologia Ettei rakkaus unohtuisi, sukujuhlassa 2023.

Maalaislääkäri Tapani Kiminkinen kesällä 2023. Hän painotti puheessaan kovasti liikuntaa, varsinkin seniOreilla.

Ottilia Mäkinen myymässä Kotiniemen Luovahunajaa. Ostamassa Annikki Poikonen (edessä), Anne Poikonen (selin) ja Satu Makkonen.

Elä hienostelee - Tervehi murteella

teksti *Lauri Koskinen*

Hei! Terve! Nuinki sev voi huikata. Mutta suosi murretta:
Oamupäivällä ennen puolta päiveä: Oamuja!
Oamua!, Huomenia!
Varsinki, kun tarkottaa, että toivoo toiselta pitempätä sanavvaihtoa: Hyvijä huomenia!
Hyvveä huomenta!
Pois lähtiessä: Hyvveä päiväjatkoo! Nähhään toas!, Nähhää!, Näkemisii!, Huomisii!

Puolen päivän jäläkee: Päiveä!
Etenki, jos outtaa pitempätä juttutuokiota: Hyvveä päiveä!

Illalla: Iltoa! Illat! ja vastoavasti Hyvveä iltoa! Hyvät illat!

Poislähtiessä myöhäsillalla: Öitä! Hyvveä yötä!

Moakunta käv ahtaaks metolle ja minulle – avvoa, kato ja kuuntele kuu-är-läntti

teksti *Lauri Koskinen*

Viime kevvää hangilla Pyhä-Häkissä pyssäyvyn kahtomaa nui 50 metrin peässä kurkkivata mehtoa.

Mehto lähtiki het juosta kipittämmää minnuu päi, siivetki varmaa pikkuse levällä. Se seuras suolta metän poikki minua 1,5 kilometriä. Ei noussu missää vaiheessa siivillee. Tultii kurkie alueelle. Mehto jäi mehtää, eikä tullu ennea lamme rinteeseen.

Ei ollu sillo kännykkäkamerata mukana. Peäti lähteä seuroavana päivänä, jos se sattus vartioimaa suo-paikkoasa. Löytyki iha samalta suolta, ja tul het ärhentelemmää suksie ettee. Otin kuva. Lähinki jo hiihtelemmää puole kilometri verra, mutta keännyn takasi. Ajattelin, jos onnistus äänkuva ott

Takasi tulosta mehto ei tykänny ollenkaa. Onneks olin kännykä ottanu nii ramille, että ku toisella käillä sauvolla estelin mehtoa nokkimasta minu monojan, nii toisella pijin kännykkätä silimämeäräsesti nii, että suksilla keäntyillessäki sain meto tulemaa kuvvaa. Se yritti koko aja kierteä sauva-estee ohi, nii että

äänkuvalla rahisoo suksilla keäntyily ja peittää meto varotuseäniä.

Puhelin metolle murteella koko kuvvaukse aja. Ku lopeti, ol aika kiire pois, ettei se peäse monoja nokkasemmaa. Nui parin saan metrin peässä ol suon rinteessä risukko. Peästeli siitä läpi, mehto kipittämässä perässä. Porkka tarttu risukkoo, enkä löytäny jälakee päi ennea paikkaa, missä tempasi sauvan risukosta irti. Niimpä eänkuvalla - tai sivistyskorreasti sanottuna potkasulla, jos se peäsis esitettäväks ylleisratiossa - on viimene kuva toise sauvan porkasta.

Ehottelin mehtähallitukselle, että mainostas älykännykässä avvautuvalla kuu-är-läntillä, mitä elämyksiä kansallispuisto voi tarjota. Tulpa jyrkkä vastaus: ei olis pitäny männä mehtoa häirihtemmää. Eikä oo meton kannalta hyvä, että sinne houkuteltas muita mehtoa kuvvailemmaa ja eänittämmää.

VID_20230418_074127.mp4

<https://drive.google.com/file/d/1_vQd6EbCvCERYnq7c2F65QJow4dHWk_1/view?usp=drivesdk>

Lauri Koskinen kertomassa DNA-tutkimuksesta.

Pöydän ääressä Marjattu Harju (vasemmalla), Anna-Liisa Talaskivi, Erkki Poikonen (oikealla), Erkki Koskinen ja Markku Möttönen.

Pentti Rasi ja Ada Wirberg. Pentti oli juuri kertonut näön heikkeneen ja vastasin, että hyvältä hän näyttää.

In memoriam Anni Neittaanmäki

teksti *Pekka Neittaanmäki* (vainajan poika)

Äitimme, mummumme ja isomummumme Anni Neittaanmäki sai elää rikkaan elämän yhdellätoista vuosikymmenellä. Hän syntyi vuonna 1924 Oinoskylällä, silloisella Kivijärvellä, yksitoista lapsisen perheen nuorimmaksi.

Äiti menetti isänsä jo 1.vuotiaana ja asui äitinsä kanssa Pekka- ja Matti-veljiensä taloissa, kävi nelivuotisen koulun ja auttoi veljiensä perheitä kodin- ja lastenhoidossa. Vaikka koulu sujui hyvin, ei mahdollisuuksia ollut lisäopintoihin. Laskento oli ollut koulussa yksi lempiaineista.

1930-luvun alku oli talouslaman aikaa ja sitten alkoi sota. Venäläisiä pommikoneita lensi talojen yli matkalla pommittamaan ruutitehtaita Lapualle. Ikkunat peitettiin illalla. Venäläislentokoneista pudoteltiin myös propagandalehtisiä.

Sodan jälkeen Anni muutti Saarijärven Lehtolaan auttamaan Väinö-veljensä perhettä.

Hän tapasi siellä naapurikylän yli neljän vuoden ajan sodassa eturintamassa jalkaväkijoukossa ryhmäjohtajana taistelleen Viljon. Hänkin oli joutunut perheen nuorimpana poikana aloittamaan elämänsä ilman perintöjä ja koulutusmahdollisuuksia.

He ostivat Viljon Kalle-sedältä Neittaanmäellä sijaitsevan maatilan, jonka ainoa poika Artturi oli kuollut jatkosodassa Venäjää vastaan. Uusi elämä kahden rohkean ja yrittävän nuoren kohdalla alkoi. Kiviset pellot kunnostettiin, rakennukset uudistettiin sekä laajennettiin ja toiminta koneellistettiin 1950- ja 1960-luvuilla.

Kaikkia viittä lasta kannustettiin menemään oppikouluun, koska vanhemmilla ei ollut itsellään tähän aikoinaan mahdollisuuksia. Vaikka oppikoulu 60- ja 70-luvuilla vaati rahallisesti paljon, vanhempamme halusivat panostaa lastensa koulutukseen. Kiitokset tästä heille.

Asuimme korkealla mäellä. Meillä oli 60-luvulla kylän ainoa tv, jonka antenni oli riittävän korkealla, jotta saatiin yhteys Lapualla olevaan tukiasemaan. Parhaimmillaan tv-katsojia oli kymmeniä. Vieraille tarjottiin usein kahvia tai mehua.

Maatalonemännän työpäivät olivat pitkiä, erityisesti kesällä. Heinäaikaan kello 6 navettaan, kello 8–17 heinäpellolla ja 17–19 navetassa. Illalla oli vielä kotitaloustöitä. Lauantai oli leipomispäivä.

Ongelmiakin oli. Navetta paloi 1950-luvulla ja toisen kerran 1970-luvulla. Aviomies Viljo kuoli remonttihiekkää hakiessa hiekkavyöryyn 1981 ja nuorin tyttö Minna kuoli astmaan 2006.

Elämä jatkui kotitilalla leskenä yli 40 vuotta. Äiti seurasi päivittäin maailman tapahtumia sanomalehdistä ja televisiosta.

Kylällä järjestetyissä seurakunnan työseuroissa oli mukava tavata kylän muita naisia, laulaa ja vaihtaa kuulumisia. Naapurit ja sukulaiset olivat aina tervetulleita kylään. Omien lasten lisäksi myös yhdeksän lastenlasta ja kuusi lastenlastenlasta olivat aina tervetulleita.

Annin helppo siemennäkkäri

25 annosta

3	kananmunaa
1 dl	kuorittuja seesaminsiemeniä
½ ps (a 180 g)	aurinkonkukansiemeniä
½ dl	pellavansiemeniä
1 dl	gluteenittomia isoja kaurahiutaleita
¾ tl	suolaa
2 rkl	perunajauhoja

Mittaa kaikki ainekset kulhoon ja sekoita pehmeäksi taikinaksi. Levitä taikina leivinpaperilla vuoratulle pellille mahdollisimman ohueksi levyksi. Paista 175-asteisessa uunissa 25 minuuttia. Leikkaa levyt heti uunista ottamisen jälkeen paloiksi ja jäähdytä ritilän päällä.

Liisa ja Eino Autio Kalmarin Löytömäeltä kesällä 2023.

Viime vuosina omat tyttäret auttoivat äitiä selviytymään arjen askareista. Äitimme menhtyi lyhyen sairauden murtamana Saarijärven sairaalassa 12.9.2023.

Eläminen yhdellätoista vuosikymmenellä monine vaikeuksineen ja niiden voittaminen, loivat hyvän pohjan seuraavien sukupolvien kasvattamiseen ja tukemiseen.

Juhlassa Pentti Rasi (vasemmalla), Arja Collin, Liisa Neittaanmäki ja Eevaliisa Mäkinen.

Pentti Rasi ja haitari. Taustalla Pekka Neittanmäen teksti: Neittaanmäki kannustaa liikkumaa

Rantakylä - Hyvän tuulen kylä Karstulan kainalossa

teksti *Kirsti Leppäaho*

Kelpaa meidän kylänraittiamme pyöräillä – lehmät vasikoineen laitumella, villasiat viressä ja lampaat, hevosetkin. Ja talkootöinä tehdyt kuntoportaat, Karstulan ainoat ja kyläyhdistyksen kustantamat ja pururata. Niin kaunista ja seesteistä. Kaikki maailman ongelmat kaukana.

Ei meillä koulua ole, ei kauppaa, ei postia, ei kahvilaa, kioskia, taksia eikä valmiiksi rakennettua rukoushuonetta. Mutta yhdessä tekemisen meininki on. Ja kivat ihmiset.

Asukkaita kylällämme on noin 130, josta aikuisia 100 ja lapsia 30. Postilaatikkoja yhteensä 58 ja kesämökkejä 30. Hiljattain muutama nuori perhekin on muuttanut kylällemme. Liikuntaa täällä on aina harrastettu ja viimeiset seitsemän vuotta bingoa.

Bingo, tuota katoavaa kansanhuvia on harrastettu kylällämme jo vuodesta 2017 alkaen. Vai onko se sittenkään katoavaa? Ei ainakaan Rantakyläyhdistyksen bingoilloissa. Vanhan kyläkoulun luokkahuoneitten ja eteisen seinät pulistelevat joka toinen torstai-ilta. Joskus kesäläkin, heinäkuussa. Paikalla on yleensä 70–80 innokasta pelaajaa. Muutaman kerran ollut toistasataakin, jolloin istuimet ovat jo vähissä ja pelaajat kuin sillit purkissa, mutta hyvä sopu tilaa antaa. Ja se voiton himo! Pelaajia on ympäri Suomen, Karstulan kirkolta, Kyyjärveltä, Saarijärveltä, Äänekoskelta, Soinista, jopa Oulua, Kuopiota ja Turkuja myöten. Omalta kylältä pelaajia ei olekaan viittä enempää meidän kymmenen vapaaehtoisen työntekijämme lisäksi. Vapaaehtoisilta vierähtää bingoillassa aina viiden tunnin työrupeama. Ja muutamat ovat jo sitä ennen hankkineet arvottavat tuotteet ja lahjakortit, pari naista leiponut pullat ja pari käynyt leimaamassa bingolehdet.

Erihintaisia bingolehtiä on kaupan heti oven suussa. On kahden euron tuplaturia, on yhden, kahden ja kolmen lehden lehtisiä kahdeksasta eurosta alkaen ja viiden euron lisälehtiä. Kukin ostaa sen mukaan kuin on rahkeita pelin mukana pysyä, jotkut useamman kymppinkin satsin. On hajabingo, kulmabingo, yhtä, kahta ja kolmea riviä sekä pitkää bingoa. Ei pelaajilla dementiaoireita ehdi syntyä. Se on oikeata aivojumbppaa.

Palkintoina on lahjakortteja ja elintarvikkeita. On kahvia, sokeria, juustoja, voita, oivariiniä, mehukeittoja, keksejä, säilykkeitä, korppuja, leipää, hedelmiä, vehnäjuuhoja ja makaroneja. Pääpalkintona on viime aikoina ollut 200 euron arvoinen lahjakortti. Palkintoja menee illassa 70 kiloa, vuoden aikana lähemmäs 1000 kilon edestä. Illassa on myös arvontaa ja arvottavia tuotteita paljon. Ja kahvio, josta saa kahvia/teetä/mehua, päivällä paistettua pullaa, sitä kuuluu Rantakylän pullaa ja makkaraa. Ja kukin euron kappale samoin kuin arvat. Lopuksi vielä myymme jäljelle jääneet pullat niitä haluaville. Yleensä menekkiä on enemmän kuin mitä on tarjolla.

Bingoilloista saamillamme tuloilla teemme yhteisiä kesäteatterimatkoja. On käyty Ränssin Kievarissa, Wanhoissa Wehkeissä, Pyynikillä, Halkosaaressa ja Kartanokievarissa. On käyty konserteissa ja keilaamassa sekä tutustumassa kansallispuistoihin. On käyty kuntosalilla ja elokuvissa. Kyläyhdistys kustantaa matkat, liput ja ruokailut. Joskus rientojen jälkeen osa saattaa vielä juosta kuntoportaat ja käydä pyöräilemässä 20 km puolen yön aikaan – se liikuminen, kun on meillä verissä. Hyvä on elellä hyvän tuulen kylässä!

Lähtettäjä: Poikosten sukuseura ry
Kirsti Leppäaho
Pohjosmäentie 50
43540 Rantakylä

Tiedotusasiat

Poikosten sukuseuran pankkiyhteys:
POP Pankki FI82 4765 0010 0471 47, viitenumero 4666

Jäsenmaksu; vuosijäsenmaksu 12 € ja ainaisjäsenmaksu 120 €. Maksathan jäsenmaksusi **31.07.2024** mennessä.

Poikokset sukukansion 20 € (postitettuna), **Poikokset DVD 28 €** (postitettuna) ja **Poikokset muistitukun 31 €** (postitettuna) voit halutessasi tilata Taisto Poikoselta.

Poikosten facebook: <https://www.facebook.com/groups/poikosten.sukuseura/>

Muistathan ilmoittaa mahdollisesta osoitteen muutoksesta!

Poikosten sukuseuran toimitsijat 2024–2027

Kirsti Leppäaho , puheenjohtaja	044 5465626	kirsti.leppaaho10@gmail.com
Taisto Poikonen , varapuheenjohtaja	045 639 7477	taisto.poikonen@wippies.fi
Lauri Koskinen , hj, sihteeri	050 348 5156	koskinen.lauri@gmail.com
Kirsi Poikonen , hj, rahastonhoitaja	040 771 3816	kirsihe.poikonen@gmail.com
Markku Möttönen , hallituksen jäsen	040 088 1747	markku.mottonen@gmail.com
Erkki O. Poikonen , hj, jäsenrekisteri	050 911 2889	eopoik@gmail.com
Risto Poikonen , hj, facebook-vastaava	050 5772380	risto.poikonen@gmail.com
Jarmo Tuimala , hj	040 0159333	jarmo.tuimala@gmail.com

Varajäsenet:

Jussi Halttunen, Liisa Neittaanmäki, Ossi Poikonen ja Pekka Rasi

Saajan tilinumero	FI82 4765 0010 0471 47	TILISIIRTO		
Saaja	Poikosten sukuseura Ry			
Maksajan nimi ja osoite				
Allekirjoitus		Viitenumero	4666	
Tilityt nro		Eräpäivä		EUR

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa
Kotimaan maksuvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman

